

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

**РОБОТА РЕДАКТОРА НАД СТВОРЕННЯМ АРТБУКУ
(НА ПРИКЛАДІ ВИДАННЯ ПРО МОТОТЕХНІКУ)**

студентки IV курсу
групи ВСРфмб-1-22-4.0д
спеціальності 061 Журналістика
освітньо-професійної програми
«Видавнича справа та редагування»
освітньо-професійного ступеня
«фаховий молодший бакалавр»
Лучко Ангеліни Сергіївни
Керівник: Тетяна ФОКІНА,
канд. пед. наук

Рекомендовано до захисту
ЦК з видавничої справи,
культури та української філології
Протокол від «__» _____
2026 р. № _____
Голова ЦК _____ Олена ГРУЗДЬОВА

Захищено «__» _____ 2026 р.

Оцінка _____

Оцінка за стобальною шкалою, рейтингова оцінка

Протокол ЕК від «__» _____ 2026 р.

№ _____

Голова ЕК _____ Микола АНДРІЙЧУК,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри видавничої справи та
редагування Національного технічного
університету України «Київський
політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського»

Київ – 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ РЕДАКТОРА НАД АРТБУКАМИ....	5
1.1 Загальна характеристика артбуків.....	5
1.2 Характеристика читацької аудиторії артбуків.....	6
1.3 Аналіз українського ринку артбуків.....	12
1.4 Класифікація артбуків та їхні функції.....	15
Висновки до розділу 1.....	19
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ РЕДАКТОРА З ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНИМ ОФОРМЛЕННЯМ АРТБУКІВ	20
2.1 Підбір і оцінка редактором ілюстрацій для артбуків	20
2.2 Підбір форматів і конструкцій артбуків.....	24
2.3 Використання додаткових елементів оформлення артбуків	29
2.4 Особливості редагування текстового наповнення артбуків.....	34
Висновки до розділу 2.....	36
РОЗДІЛ 3 ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ – АРТБУКУ ПРО МОТОЦИКЛИ.....	37
3.1 Загальна характеристика концепції проєкту.....	37
3.2 Особливості художньо-технічного оформлення проєкту	38
3.3 Промоція видання на ринку	43
3.4 Функціональне та символічне значення артбуку про мотоцикли	44
Висновки до розділу 3.....	48
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний видавничий ринок характеризується активним розвитком мистецько-інформаційних форматів, серед яких артбук посідає особливе місце як форма синтезу художнього, поліграфічного та концептуального підходів до створення книги. Артбук є не лише засобом передачі інформації, а й унікальним мистецьким об'єктом, що поєднує в собі візуальну, естетичну та змістову складові. В українському контексті артбуки поступово набувають популярності як сучасна форма культурної комунікації, здатна презентувати різні аспекти мистецтва, історії, науки й техніки у новому, креативному форматі. Особливої уваги заслуговує створення артбуків технічної тематики, зокрема присвячених мототехніці, оскільки така тематика вимагає поєднання точності технічного зображення з художньою виразністю та продуманою композицією.

Розробка концепції художньо-технічного оформлення артбука є одним із ключових етапів видавничого процесу, адже саме візуально-графічне рішення визначає сприйняття видання, його естетичну цінність, функціональність та відповідність цільовій аудиторії.

Отже, актуальність теми зумовлена зростанням інтересу до артбуків як сучасного напрямку в книжковому мистецтві, а також потребою у створенні високоякісних візуальних рішень для видань, що поєднують технічну інформацію з художньою виразністю.

Об'єкт дослідження – артбук як особливий вид видавничої продукції.

Предмет дослідження – художньо-технічне оформлення артбука, зокрема графічне, композиційне та поліграфічне вирішення видання про мототехніку.

Мета роботи – розробити концепцію художньо-технічного оформлення артбука на прикладі видання про мототехніку.

Для досягнення мети необхідно виконати такі **завдання**:

1. Дослідити сутність артбуку як особливого виду видання.
2. Розглянути етапи та принципи художньо-технічного оформлення артбуків.
3. Проаналізувати сучасні тенденції дизайнів артбуків технічної тематики.
4. Визначити цільову аудиторію та концептуальні засади майбутнього видання.
5. Розробити концепцію художньо-технічного оформлення артбуку про мототехніку.

Теоретичне значення дипломної роботи полягає в узагальненні та систематизації наукових підходів до художньо-технічного оформлення артбуків як особливого виду видавничої продукції. Отримані результати сприяють поглибленню теоретичних уявлень про сучасні тенденції художнього проєктування друкованих видань і можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях з видавничої справи, дизайну та візуальної комунікації.

Практичне значення дипломної роботи полягає в можливості застосування розробленої концепції художньо-технічного оформлення артбуку в реальній видавничій та дизайнерській практиці. Матеріали дослідження, зокрема визначені принципи композиції, підбір шрифтів, кольорової гами та ілюстративного наповнення, можуть бути використані під час створення артбуків, авторських видань, мистецьких каталогів і навчальних проєктів. Результати роботи також можуть слугувати методичним підґрунтям для студентів спеціальностей «Образотворче мистецтво», «Графічний дизайн», «Видавнича справа та редагування» у процесі виконання курсових і творчих робіт.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (58). Загальний обсяг сторінок – 57, з них основного тексту – 49.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ РЕДАКТОРА НАД АРТБУКАМИ

1.1 Загальна характеристика артбуків

Для означення мистецької книги в англійській мові є два поняття: artbook та artist's book. Artbook – це видання про мистецтво, а artist's book – витвір мистецтва, який бере за основу форму або функцію книги [1].

Артбук не обмежений видавничими стандартами – на нього впливає лише креативність автора. Це проявляється в ілюстраціях та колажах, у виборі матеріалів, процесі створення, верстці та дизайні. Саме свобода вибору цих творчих інструментів і робить артбук мистецьким об'єктом [2].

Артбуки можна видавати одним примірником або цілим тиражем. Художниця Лаура Девідсон створила колекцію артбуків *inspired by books*, щоб показати свою любов до книг.

Щоб зробити артбук цікавим та з креативною вагою, використовуй нестандартні матеріали; будуй зміст книги в незвичний спосіб; відштовхнися від функції книги; переосмисли форму книги або окремих її частин [3].

Чому артбук – це не ілюстрована книга і не зін, а «книга художника».

Слово «артбук» стало дуже популярним, що тепер так називають чи не всі мистецькі видання. Але артбук – це не про мистецтво. Артбук і є мистецтвом. Щоб створити артбук, потрібно більше про нього знати, тому – розбираємось, що ж це таке та як під час створення артбука випадково не створити щось інше [4]. Сплутати артбуки може не лише новачок, який тільки починає ними цікавитись. Часто й обізнані у цій темі люди піддаються, коли бачать у назві книги слово «артбук» [5].

Найчастіше артбук плутають з ілюстрованими книгами, зінами, коміксами та нестандартно оформленими виданнями – і там є багато спільного: творчі рішення в оформленні, креативна ідея проєкту, нестандартність. Також є відмінності [6].

Ілюстрована книга – це книга з ілюстраціями. Зін – це самвидав, який візуально нагадує мініжурнал. Артбук та зін схожі тим, що тут немає жодних рамок у креативних рішеннях. Проте зін завжди розповідає історію, а для артбука це не головне, бо він більше про ідею, самовираження, позицію [7].

Комікси – це візуальна форма розповіді, де зображення поєднується з текстом. Насправді комікс легко відрізнити від артбука навіть за одним критерієм – текст у «бульбашках». Інша відмінність – ніяких виходів за рамки, експериментів з матеріалом (що притаманно артбукам) у коміксах немає [8].

Окрім коміксів, існують ще графічні новели, які часто плутають з коміксами (а інколи й з артбуками). Визначення випливає з назви: графічний роман – це роман, який розповідає історію завдяки ілюстраціям. Він більший і змістовніший, ніж комікс, але від артбука відрізняється за тими ж ознаками, що й комікс.

Книга з ознаками артбуку – це книга, в якій автор зробив нестандартним лише оформлення змісту або лише палітурку [9].

Якщо у виданні є ефект об'ємності, використані нетрадиційні для книг матеріали, є поп-апи та вкладення (листівки, картки тощо), вклейки та вирізки – це може бути артбук. Проте якщо зміст книги викладений доволі традиційно – це просто видання з ознаками артбуку [10].

1.2 Характеристика читацької аудиторії артбуків

У журналістському та медійному контексті читацька аудиторія артбуків формується з осіб, зацікавлених у візуальній журналістиці, мультимедійних

формах подання інформації та авторських способах інтерпретації дійсності. До такої аудиторії належать журналісти, фотожурналісти, медіахудожники, редактори, а також студенти спеціальностей журналістського та медійного спрямування.

Артбуки в журналістиці сприймаються не лише як мистецькі видання, а й як альтернативний формат документування подій, соціальних явищ або особистих історій. Вони поєднують текстові матеріали з фотографіями, ілюстраціями, графікою та елементами візуального сторителінгу, що відповідає сучасним тенденціям розвитку мультимедійної журналістики. Такий формат приваблює аудиторію, яка надає перевагу глибокому, емоційно насиченому та візуально виразному контенту.

Читацька аудиторія артбуків у журналістському середовищі, як правило, характеризується високим рівнем медіаграмотності та критичного мислення. Для неї важливими є достовірність інформації, авторська позиція, концептуальна цілісність видання та відповідність художнього оформлення журналістському задуму. Артбуки часто використовуються як доповнення до репортажних, документальних або аналітичних матеріалів, розширюючи можливості журналістського висловлювання та взаємодії з аудиторією.

Таким чином, специфіка сприйняття артбуків у журналістському середовищі зумовлює необхідність детальнішого аналізу читацької аудиторії з урахуванням її соціально-демографічних характеристик, кола інтересів, мотивації звернення до артбуків та очікувань щодо їх художньо-технічного оформлення. Це дає змогу конкретизувати образ потенційного читача артбуку й обґрунтувати подальші принципи формування концепції видання.

1. Вік та освіта. Основна читацька аудиторія артбуків – це молодь та дорослі віком від 18 до 45 років. Загалом представники творчих професій – фотографи, дизайнери, архітектори, художники, студенти мистецьких і гуманітарних

спеціальностей. Але водночас артбуки приваблюють і старшу аудиторію – колекціонерів, викладачів, мистецтвознавців, які цінують художню якість і матеріальну унікальність видання.

2. Інтереси читача. Читачі артбуків цікавляться візуальним мистецтвом, модою, музикою, культурою, дизайном, архітектурою, ілюстрацією, фотографією, кіномистецтвом. Для них важливим є не лише зміст, а й форма подачі – оформлення, палітурка, папір, поліграфічна якість, а також концептуальна єдність тексту й зображення.

3. Мотивація придбання артбуків. Естетичне задоволення: бажання насолоджуватися візуальною складовою, отримувати емоційне та естетичне враження.

Професійна потреба: використання артбуків як джерела натхнення або навчального матеріалу у творчій діяльності.

Колекціонування: прагнення володіти унікальними, обмеженими чи дизайнерськими виданнями, що мають культурну або мистецьку цінність.

4. Вплив читацьких запитів на концепцію і художньо-технічне оформлення. Запити аудиторії визначають тематику артбуків, стиль візуального подання, тип шрифту, формат, матеріали палітурки, якість друку. Наприклад, молодіжна аудиторія віддає перевагу креативним, експериментальним формам (змішання тексту, ілюстрацій, колажів), тоді як професійна аудиторія цінує аналітичність, документальність та продуману композицію.

5. Роль артбуків у популяризації мистецтва та культури. Артбуки сприяють формуванню естетичного смаку, розвитку візуальної грамотності, популяризації сучасного та класичного мистецтва. Вони поєднують освітню, культурну й емоційно-виховну функції, роблячи мистецтво доступним і зрозумілим для різних соціальних груп – від фахівців до читачів-естетів.

Важливою особливістю читацької аудиторії артбуків є її орієнтація на індивідуалізований та емоційний спосіб сприйняття інформації. На відміну від читачів традиційної літератури, аудиторія артбуків значну увагу приділяє не лише змістовому наповненню, а й атмосфері видання, його візуальному ритму та загальному естетичному враженню. У сучасному медіапросторі, де велика частина інформації сприймається швидко та фрагментарно, артбук створює можливість для більш глибокого та зосередженого контакту з матеріалом. Саме тому такі видання часто розглядають як альтернативу цифровому контенту, який нерідко характеризується надмірною динамічністю та короткотривалим інформаційним впливом.

Сучасний читач артбуку прагне не лише отримати інформацію, а й пережити певний візуально-емоційний досвід. Дослідники візуальної культури зазначають, що у XXI столітті книга дедалі частіше сприймається як простір взаємодії між автором і читачем, де важливими стають не тільки текстові повідомлення, а й матеріальні характеристики видання — фактура паперу, колірні рішення, спосіб друку, формат і навіть тактильні властивості сторінок. Це особливо помітно у сфері артбуків, де фізична форма книги стає невід'ємною частиною художнього задуму.

На формування читацької аудиторії артбуків значний вплив має розвиток цифрових технологій та соціальних мереж. Поширення платформ Instagram, Pinterest, Behance та інших візуально орієнтованих медіа сприяло зростанню інтересу до авторських друкованих видань. Багато читачів вперше дізнаються про артбуки саме через цифровий простір, де активно демонструються приклади дизайнерських рішень, фотографій, верстки та ілюстрацій. У результаті формується новий тип читача, який поєднує інтерес до друкованої культури з активним споживанням цифрового контенту. При цьому артбук стає способом

повернення до матеріального носія інформації та противагою віртуальному інформаційному середовищу.

Особливе місце серед аудиторії артбуків займають студенти творчих та гуманітарних спеціальностей. Для них такі видання є не лише джерелом естетичного задоволення, а й навчальним матеріалом. Артбуки активно використовують у процесі вивчення дизайну, фотографії, журналістики, реклами, ілюстрації, кіномистецтва та архітектури. Вони дозволяють аналізувати сучасні тенденції візуальної комунікації, принципи композиції, типографіки та поєднання тексту із зображенням. Саме тому багато мистецьких і дизайнерських шкіл використовують артбуки як приклади ефективного візуального сторителінгу та авторського підходу до подачі інформації.

Для професійної аудиторії артбуки виконують також функцію джерела творчого натхнення. Фотографи, художники, режисери та графічні дизайнери звертаються до них для пошуку нових композиційних рішень, кольірних поєднань або концептуальних ідей. У цьому контексті артбук виступає не просто як книга, а як форма візуального архіву сучасної культури. Саме тому значна частина таких видань створюється у співпраці з митцями, кураторами виставок та культурними інституціями.

Суттєвою характеристикою читацької аудиторії артбуків є її висока увага до авторської індивідуальності. Читачі цінують оригінальність подачі матеріалу, унікальний стиль автора та концептуальну цілісність видання. На відміну від масової літератури, де важливу роль відіграє сюжет або інформаційна складова, в артбуках ключовим стає спосіб художнього висловлювання. Саме тому аудиторія позитивно сприймає експериментальні форми, нестандартну верстку, поєднання різних технік друку та авторські дизайнерські рішення.

Не менш важливою є роль артбуків у формуванні культурної ідентичності читача. Через візуальні образи, фотографії, ілюстрації та документальні матеріали

такі видання можуть відображати соціальні процеси, історичні події або культурні явища. У сучасному суспільстві артбуки дедалі частіше стають засобом репрезентації локальної культури, міського середовища або авторського бачення суспільних проблем. Особливо це характерно для документальних фотокниг і мистецьких видань, присвячених темам війни, урбаністики, екології або соціальної пам'яті.

В умовах розвитку незалежного книговидання артбуки також стали важливою складовою креативної індустрії. Їх читацька аудиторія часто перетинається з аудиторією фестивалів сучасного мистецтва, книжкових ярмарків, дизайнерських виставок та культурних форумів. Такі читачі не лише купують артбуки, а й активно беруть участь у культурному середовищі — відвідують презентації, лекції, виставки, підтримують незалежних авторів та малі видавництва. Це формує навколо артбуків окрему культурну спільноту, орієнтовану на розвиток сучасного мистецтва та візуальної культури.

Варто також зазначити, що читацька аудиторія артбуків часто характеризується високим рівнем вибірковості. Для неї важливими є не лише тема видання, а й його художня якість, поліграфічне виконання та концептуальна завершеність. Читач звертає увагу на якість паперу, друку, палітурки, гармонійність кольорової гами та навіть упаковку видання. У результаті артбук сприймається як цілісний мистецький продукт, у якому зміст і форма є нерозривно пов'язаними.

Дослідники сучасної видавничої культури наголошують, що інтерес до артбуків безпосередньо пов'язаний із тенденцією до персоналізації медіаспоживання. Читачі прагнуть отримувати унікальний контент, який відрізняється від масової продукції та має виражений авторський характер. Саме тому популярність артбуків зростає в умовах розвитку незалежних творчих проєктів і малотиражного книговидання. Такі видання часто створюють вручну

або випускають обмеженим накладом, що підсилює їхню культурну та колекційну цінність.

Крім естетичної та культурної функції, артбуки виконують комунікативну роль. Вони створюють особливий спосіб взаємодії між автором і читачем через поєднання візуальних та текстових образів. Саме ця взаємодія формує емоційний зв'язок із виданням та забезпечує глибше сприйняття інформації. У багатьох випадках артбук не передбачає швидкого прочитання — він потребує уважного розгляду, повторного перегляду та осмислення деталей.

Таким чином, читацька аудиторія артбуків є специфічною культурною групою, яка поєднує інтерес до мистецтва, дизайну, сучасної візуальної культури та авторських способів подачі інформації. Її представники орієнтовані на емоційне, естетичне та інтелектуальне сприйняття контенту, що безпосередньо впливає на концепцію артбуків, їх оформлення та способи взаємодії з читачем. Саме тому дослідження читацької аудиторії є необхідною умовою створення успішного артбукового видання, здатного відповідати сучасним культурним і медійним тенденціям.

1.3 Аналіз українського ринку артбуків

Артбуки в Україні — нішевий, але помітно зростаючий сегмент книговидавання. Це поєднання художніх альбомів, «книг-об'єктів», ретроспективних видань і високоякісних каталогів виставок. Попит формують музеї, колекціонери, професійна спільнота художників/дизайнерів і частково ширша аудиторія, яка шукає «книжку-предмет» з високою поліграфією. Наукові й оглядові публікації також фіксують підвищений інтерес до артбуку як окремого видавничого жанру.

Провідними гравцями й типами видавництва є спеціалізовані мистецькі видавництва та арт-лейбли – наприклад, видавництво RODOVID, яке регулярно випускає альбоми, монографії й ретроспективи видатних українських митців.

Комерційні мультиформатні видавництва, що мають арт-серії, наприклад ARTBOOKS, яке поєднує дитячі та дорослі ілюстровані видання і розвиває бренд/мерч; такі видавництва іноді роблять арт-проекти великого тиражу.

Нішеві boutique-видавництва та онлайн-магазини (MAL'OPUS тощо), що спеціалізуються на колекційних і ліцензованих артбуках (ігрові всесвіти, ілюстратори).

Великі традиційні видавництва, які інколи публікують артальбоми, монографії або каталоги виставок (особливо історико-мистецькі дослідження).

Найуспішніші й найпомітніші українські артбуки останніх років:

- видання про Катерину Білокур (RODOVID) – кілька проєктів/альбомів, що збирали роботи та наукові тексти;
- альбомні та історіографічні проєкти від «Основи» (наприклад, The Art of Ukrainian Sixties), які поєднують дослідницькі тексти з альбомними репродукціями.

«Успішність» у сегменті артбуків часто вимірюється не лише продажами, а й культурним резонансом (виставкова підтримка, залучення музеїв і критики), тому списки найуспішніших видань частково залежать від критеріїв оцінки.

Структурними й ринковими проблемами є:

- висока собівартість виробництва (якісний папір, друк, палітурка, верстка) → низька маржа при малих тиражах;
- обмежений ринок і вузька аудиторія – артбуки часто потребують спеціального просування (музеї, виставки, фестивалі);

– логістика й дистрибуція – складно потрапити в широкі книжкові мережі; багато продажів відбувається через музейні крамниці, спеціалізовані онлайнмагазини або напрямку від видавця;

– фінансування та грантовість – багато проєктів залежать від грантів, кураторської підтримки або співфінансування (меценати, музеї).

Реальними шляхами розвитку є такі.

Міжнародна ко-публікація й експортування контенту (спільні видання з закордонними музеями/видавництвами) – вже практикується окремими видавцями.

Деякі видавці/видавництва вже працюють на міжнародну аудиторію, видаючи art-books, каталоги виставок, «книги музеїв/галерей».

Наприклад, Ivorypress – видавництво / галерея, що спеціалізується на artists' books, міжнародних арт-виданнях, і співпрацює з музеями та галереями у різних країнах.

BAI-Books, яке спеціалізується на каталогах виставок («exhibition catalogues») і має дистрибуцію далеко за межі однієї країни.

Є міжнародні каталоги/платформи, які агрегують музеї/галереї + art-видання та пропонують їх світовій аудиторії.

Worldwide Artbooks – платформа/каталог музейних та галерейних публікацій (exhibition catalogues, art-books), міжнародного охоплення; там можна знайти видання багатьох музеїв та галерей зі світу.

Така інфраструктура – очевидна ознака, що мистецькі книги та каталоги «експортуються» і доступні світовій публіці, а не лише локальному ринку.

Формати «art-book / exhibition catalogue / музейне видання» – це окрема нішова практика, зі своєю специфікою, яка підходить для ко-публікацій та міжнародного розповсюдження.

Такий тип видань більш гнучкий: дозволяє експериментувати з форматом, оформленням, аудиторією – що робить його потенційно привабливим для міжнародного партнерства і колаборацій.

У сучасному контексті українські арт-видання теж можуть долучатися до міжнародного ринку, зокрема через участь у міжнародних книжкових ярмарках та через співпрацю з іноземними інституціями. Наприклад, за інформацією ЗМІ, на Frankfurt Book Fair українські видавці представляли артбуки, що демонструє відкритість української art-книги до міжнародної спільноти. Це означає, що не лише західні видавництва, а й українські – мають реальну можливість брати участь у глобальному арт-книжковому ринку. Такий підхід – спільні видання, міжнародна дистрибуція – має не лише культурну, а й організаційну, економічну, професійну цінність.

Через ко-публікацію видавництва як Ivorypress чи BAI-Books отримують доступ до міжнародних ринків, мереж музеїв/галерей, колекціонерів, освітніх і наукових інституцій – що розширює аудиторію art-book (пункт на базі характеру цих видавців). Для митців, кураторів, редакторів – це шанс на співпрацю, обмін досвідом, професійний ріст; для аудиторії – доступ до мистецьких книг з різних країн.

Краудфандинг, передпродажі й обмежені серії як модель фінансування дорогих проєктів. Співпраця з музеями, фестивалями та арт-проєктами сприяє помітності та каналам реалізації (музейні крамниці, виставкові каталоги).

Екологічні/дизайнерські тренди – попит на еко-папір, локальний дизайн і автентичність видання (тренди в українському дизайні упаковки/книговиробництва).

Дигіталізації та додаткові формати (AR-елементи, онлайн-доповнення, віртуальні виставки) – шлях розширити аудиторію, не втрачаючи унікальності друкованої арткниги.

Рекомендації для тих, хто робить артбуки в Україні.

1. Передусім будувати партнерства з музеями та галереями (забезпечує контент і канал продажів).
2. Планувати фінансування через комбіновані джерела: гранти + передпродажі + партнерські контракти.
3. Робити чітку стратегію просування (виставки, участь у міжнародних конференціях/книжкових ярмарках).
4. Розглядати обмежені ліміти й колекційні формати для підвищення привабливості для колекціонерів.

1.4 Класифікація артбуків та їхні функції

Артбук є особливим різновидом видань, що поєднує в собі риси книги та мистецького об'єкта. Це не просто друкований продукт, а форма візуального висловлення, яка передає творчий задум автора через поєднання зображень, дизайну та тексту. У сучасній культурі артбуки стали важливою складовою креативної індустрії, адже вони активно використовуються у сфері мистецтва, дизайну, кіно, анімації та геймінгу. Їх поява пов'язана з розвитком візуальної культури та потребою фіксувати й презентувати творчі процеси у привабливій формі.

Класифікація артбуків є досить різноманітною, оскільки ці видання відрізняються за змістом, функціями, формою та способом подачі матеріалу. Передусім артбуки поділяють за тематикою. Значну групу становлять артбуки, присвячені кіно та анімації. У таких виданнях містяться концепт-арти, розкадровки, ескізи персонажів і локацій, а також пояснення до творчого процесу. Вони дають змогу глядачеві зазирнути «за лаштунки» створення фільму чи мультфільму, зрозуміти, як формувалася візуальна концепція твору. Іншу важливу

категорію становлять артбуки, пов'язані з відеоіграми. У них представлено дизайн персонажів, середовища, інтерфейсів, а також різні варіанти художніх рішень, які розглядалися під час розробки гри. Такі артбуки виконують не лише естетичну, а й документальну функцію, адже зберігають історію створення цифрового продукту.

Окрему групу складають фотографічні артбуки, які є авторськими візуальними проєктами. Вони часто мають концептуальний характер і відображають індивідуальне бачення світу фотографом. Такі видання можуть торкатися соціальних, культурних або особистих тем, перетворюючи фотографію на форму художнього висловлювання. Не менш важливими є артбуки ілюстраторів, які демонструють творчий доробок художника, його стиль, техніку та розвиток. У цьому випадку артбук виконує роль портфоліо та водночас є самостійним мистецьким продуктом. Також існують артбуки у сфері моди, де поєднуються фотографія, дизайн одягу та елементи графічного мистецтва.

Крім тематичного поділу, артбуки класифікують за їхнім функціональним призначенням. Одні з них створюють з презентаційною метою, коли художник або студія демонструє свої роботи потенційній аудиторії чи замовникам. Інші мають документальний характер і відтворюють процес створення певного проєкту, зберігаючи етапи його розвитку. Існують також колекційні артбуки, які відзначаються високою якістю друку, обмеженим тиражем і часто розглядаються як предмети колекціонування. Такі видання можуть мати спеціальне оформлення, незвичайні матеріали або додаткові елементи, що підвищують їхню цінність. Окремо варто виділити навчальні артбуки, які використовують як джерело знань для студентів і професіоналів у сфері мистецтва та дизайну.

Ще одним критерієм класифікації є форма подачі. Традиційні друковані артбуки залишаються найпоширенішими, проте з розвитком цифрових технологій з'явилися електронні та інтерактивні видання. Цифрові артбуки можуть містити анімацію, відео та інтерактивні елементи, що розширює можливості сприйняття

інформації. У деяких випадках поєднуються друковані та цифрові формати, наприклад, через використання QR-кодів або доповненої реальності. Також артбуки розрізняють за авторством: вони можуть бути створені одним автором, колективом або цілою студією.

Функції артбуків є не менш різноманітними, ніж їхня класифікація. Передусім варто відзначити естетичну функцію, адже артбук виступає як об'єкт мистецтва, що викликає емоційний відгук і приносить естетичне задоволення. Велике значення має також інформаційна функція, оскільки артбуки містять відомості про творчий процес, ідеї та технічні рішення. Вони допомагають краще зрозуміти, як створюється той чи інший продукт, і які концепції лежать в його основі.

Важливою є документальна функція артбуків. Вони фіксують етапи роботи над проєктом, зберігаючи матеріали, які часто не потрапляють у фінальний продукт. Завдяки цьому артбуки стають своєрідними архівами творчості. Освітня функція полягає в тому, що такі видання використовуються як навчальний матеріал. Вони дозволяють аналізувати композицію, колір, стиль, а також вивчати професійні прийоми художників і дизайнерів. Особливо цінними артбуки є для студентів творчих спеціальностей.

Комерційна функція також відіграє значну роль. Артбуки часто виступають як частина маркетингової стратегії, сприяючи популяризації фільмів, ігор чи інших продуктів. Вони можуть продаватися окремо, приносячи додатковий прибуток і підвищуючи інтерес аудиторії. Комунікативна функція полягає у встановленні зв'язку між автором і глядачем. Через візуальні образи артбук передає ідеї, емоції та смисли, створюючи особливий канал спілкування.

Оформлення артбуків має специфічні особливості. Вони зазвичай відзначаються високою якістю друку, продуманою композицією та використанням різних дизайнерських рішень. Важливу роль відіграє типографіка, адже шрифти

повинні гармонійно поєднуватися з візуальним матеріалом. Колір, формат, папір і навіть спосіб палітурки впливають на загальне сприйняття видання. У багатьох випадках текст відіграє допоміжну роль, а основне навантаження припадає на зображення.

У сучасному світі артбуки посідають важливе місце в культурі та медіапросторі. Вони є не лише засобом збереження та презентації мистецтва, а й інструментом комунікації та навчання. Завдяки поєднанню естетики та інформації артбуки стають універсальним видом видань, що поєднує традиційні та сучасні підходи до створення контенту.

Отже, можна зробити висновок, що артбуки є багатофункціональними виданнями, які виконують естетичну, інформаційну, документальну, освітню та комерційну функції. Їх класифікація охоплює різні аспекти, включаючи тематику, призначення, форму та авторство. Усе це свідчить про значущість артбуків у сучасній культурі та їхню роль у розвитку мистецтва і дизайну.

Висновки до розділу 1

У першому розділі досліджені теоретичні засади роботи редактора над артбуками, зокрема загальні характеристики цього виду видань, специфіка їхньої аудиторії та стан українського ринку. Артбук поєднує художню цінність і інформаційний зміст, є інструментом візуальної комунікації та представлення мистецьких проєктів. Його особливістю є унікальне поєднання формату, оформлення, поліграфії та ілюстративного матеріалу.

Читацька аудиторія артбуків є специфічною: мистецтвознавці, колекціонери, дизайнери, художники і студенти творчих спеціальностей; широка публіка, яка цінує художнє оформлення та новаторські концепції подачі матеріалу. Це визначає потребу редактора у врахуванні як естетичних, так і комунікативних аспектів видання. Український ринок артбуків перебуває на стадії активного розвитку. На ньому присутні як локальні, так і міжнародні тенденції: зростає кількість видань,

що поєднують інноваційний дизайн, сучасну поліграфію та міжнародну співпрацю. Водночас ринок обмежений кількістю професійних видавництв, які спеціалізуються на артбуках, та відносно вузькою читацькою аудиторією.

Таким чином, робота редактора над артбуком потребує комплексного підходу, поєднання теоретичних знань про видання, розуміння потреб цільової аудиторії та особливостей ринку. Це створює підґрунтя для подальшого практичного дослідження процесів підбору ілюстрацій, форматів, конструкцій та додаткових елементів оформлення, що буде розглянуто в наступному розділі.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ РЕДАКТОРА З ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНИМ ОФОРМЛЕННЯМ АРТБУКІВ

2.1 Підбір і оцінка редактором ілюстрацій для артбуків

Редактор визначає концепцію артбуку: тематику, настрій, стиль і цільову аудиторію. Ці параметри формують критерії добору ілюстрацій і забезпечують відповідність візуального ряду загальному задуму видання. Концептуальна визначеність на початковому етапі дозволяє уникнути випадкового відбору матеріалу та забезпечує змістову цілісність проєкту.

Важливим етапом є технічна оцінка зображень: перевірка роздільної здатності, коректності кольоропередачі, формату файлів і можливості масштабування. Для артбуків, які часто друкують у великому форматі, принциповим є використання репродукцій без втрати якості та технічних спотворень. Недоліки зображень (артефакти, розмиття, некоректний баланс кольорів) безпосередньо впливають на поліграфічний результат і знижують загальний рівень видання.

Під час добору ілюстрацій враховують їх послідовність і логіку розміщення: чи утворюють вони єдиний наратив (наприклад, хронологічний або тематичний), чи підпорядковуються композиційній або асоціативній структурі. Вибір принципу організації візуального матеріалу визначає характер сприйняття артбуку та забезпечує узгодженість між окремими розворотами.

Обов'язковим є вилучення технічно або концептуально непридатних матеріалів. Ілюстрації мають бути сумісними за форматом, контрастністю, кольоровою глибиною та, за необхідності, стилістикою. Невиправдана різномірність порушує візуальну єдність і ускладнює досягнення цілісного

дизайнерського рішення. Редакторська оцінка в цьому випадку спрямована на формування узгодженого візуального середовища видання.

Наступним етапом є систематизація відібраних матеріалів у структурі майбутнього артбуку. Оцінюється роль кожної ілюстрації в межах сторінки або розвороту, її взаємодія з текстовими елементами та композиційний баланс. Таким чином, добір ілюстрацій розглядають не як ізольований процес, а як складову загальної редакторсько-дизайнерської концепції.

Отже, артбук постає як «книга як мистецький об'єкт», у якій значення має не лише наявність окремих зображень, а їх взаємна узгодженість і відповідність авторській ідеї. Завдання редактора полягає у формуванні цілісного візуального простору, де кожна ілюстрація виконує визначену функціональну та композиційну роль.

У процесі формування візуального наповнення артбуку редактор виконує не лише технічну або організаційну функцію, а й фактично виступає співтворцем загальної художньої концепції видання. Саме від редакторського бачення залежить, наскільки гармонійно поєднуюватимуться окремі ілюстрації, чи буде збережено єдину емоційну атмосферу та чи відповідатиме візуальний ряд основній ідеї артбуку. У сучасних мистецьких виданнях ілюстрація перестає бути лише доповненням до тексту — вона часто стає самостійним елементом комунікації, здатним передавати зміст без словесного пояснення.

Особливу увагу редактор приділяє художній виразності зображень. Оцінює композицію, пластику форми, колірну гармоню, світлотіньове рішення, динаміку кадру та емоційний вплив на читача. Для артбуків важливо, щоб ілюстрації не лише відповідали тематиці видання, а й створювали певний візуальний ритм, який підтримує увагу аудиторії та формує цілісне сприйняття матеріалу. Саме тому редактор аналізує, як окремі зображення взаємодіють між собою на рівні композиції та настрою.

Важливим аспектом редакторської роботи є врахування специфіки різних типів візуального матеріалу. В артбуках можуть використовуватися фотографії, цифрові ілюстрації, колажі, графіка, рукописні елементи, архівні матеріали або авторські малюнки. Кожен із цих видів має власні особливості відтворення у друці та по-різному впливає на сприйняття читачем. Завдання редактора полягає у тому, щоб забезпечити гармонійне співіснування різнорідних візуальних елементів у межах одного видання.

Не менш значущою є оцінка емоційного та психологічного впливу ілюстрацій. Візуальні образи здатні формувати настрій читача, викликати асоціації, створювати атмосферу або акцентувати увагу на певних деталях. Тому редактор має враховувати не лише художню якість зображення, а й його емоційне навантаження. Наприклад, для документальних або соціально орієнтованих артбуків характерне використання фотографій із сильним психологічним впливом, тоді як мистецькі або концептуальні видання можуть тяжіти до символізму, абстракції чи експериментальних візуальних рішень.

У сучасному артбуковому видавництві особливого значення набуває питання авторського стилю. Читачі артбуків цінують унікальність художнього бачення, тому редактор має зберегти індивідуальну манеру автора або художника. Надмірне втручання в обробку зображень, зміна кольорової гами чи композиції можуть порушити цілісність авторського задуму. У зв'язку з цим редакторська робота потребує балансу між технічною корекцією матеріалу та збереженням його мистецької автентичності.

Одним із ключових критеріїв оцінки ілюстрацій є їхня відповідність формату та конструкції видання. Артбуки часто мають нестандартні розміри, складні дизайнерські рішення або експериментальну верстку, тому редактор повинен враховувати, як саме зображення виглядатиме на сторінці або розвороті. Ілюстрації можуть займати всю площину сторінки, виходити за поля,

поєднуватися з текстом або створювати окремі композиційні блоки. Саме тому на етапі підготовки важливо оцінити не лише саме зображення, а й його взаємодію з простором книги.

Суттєву роль у доборі ілюстрацій відіграє поліграфічний аспект. Редактор спільно з дизайнером і друкарнею оцінює можливості відтворення кольору, контрастності та дрібних деталей під час друку. Деякі зображення можуть втрачати насиченість або чіткість через особливості паперу чи технології друку. Особливо це стосується артбуків, у яких візуальна складова є основною частиною художнього задуму. Саме тому редакторська підготовка передбачає створення кольоропроб, тестових відбитків та попередню оцінку якості друку.

Окремої уваги потребує питання авторського права та етичного використання ілюстрацій. Редактор має перевірити законність використання візуального матеріалу, наявність дозволів, ліцензій або авторських угод. Це особливо актуально для артбуків, які містять архівні фотографії, репродукції творів мистецтва або матеріали з приватних колекцій. Недотримання авторських прав може призвести до юридичних проблем і негативно вплинути на репутацію видання.

Крім технічних та художніх аспектів, редактор враховує також культурний контекст ілюстрацій. Візуальні образи можуть мати різне символічне значення залежно від соціального або культурного середовища. У міжнародних або мультикультурних проєктах особливо важливо уникати неоднозначних або суперечливих візуальних рішень, які можуть бути неправильно сприйняті аудиторією. Таким чином, редакторська оцінка включає не лише аналіз естетики, а й прогнозування можливого читачького сприйняття.

У процесі створення артбуку редактор часто взаємодіє з фотографами, художниками, дизайнерами та авторами текстів. Така співпраця дозволяє узгодити всі елементи майбутнього видання та досягти концептуальної єдності. У багатьох

випадках саме колективна робота над візуальною структурою допомагає сформувати унікальний художній образ книги. Редактор у цьому процесі виступає координатором, який забезпечує цілісність усіх складових проєкту.

Важливим етапом є також адаптація ілюстрацій до особливостей читацької аудиторії. Для різних категорій читачів можуть бути актуальними різні візуальні стилі, рівень складності композиції або характер подачі матеріалу. Наприклад, молодіжна аудиторія позитивно сприймає експериментальні дизайнерські рішення та динамічну верстку, тоді як професійні мистецькі видання орієнтуються на стриманість, документальність та концептуальну глибину. Урахування цих особливостей дозволяє зробити артбук більш ефективним у комунікаційному та естетичному аспектах.

Сучасні тенденції розвитку артбуків демонструють зростання ролі інтерактивних та мультимедійних елементів. Деякі видання поєднують друковані ілюстрації з QR-кодами, доповненою реальністю або цифровими матеріалами. У таких випадках редактор оцінює не лише друковану частину візуального контенту, а й його взаємодію з цифровим середовищем. Це розширює можливості художнього висловлювання та створює нові форми комунікації з аудиторією.

Таким чином, підбір і оцінка ілюстрацій для артбуків є складним багаторівневим процесом, що поєднує художній, технічний, редакторський і комунікативний аспекти. Роль редактора полягає у створенні гармонійного візуального простору, у якому кожна ілюстрація виконує не лише декоративну, а й змістову функцію. Саме завдяки професійній редакторській роботі артбук перетворюється на цілісний мистецький об'єкт, здатний ефективно взаємодіяти з читачем та передавати авторський задум.

2.2 Підбір форматів і конструкцій артбуків

Дизайн книги є базовою складовою артбуку й охоплює формат, розміри, верстку, обкладинку та палітурку. Сукупність цих параметрів визначає не лише фізичну форму видання, а й умови сприйняття візуального та текстового матеріалу. В артбуках дизайн книги є елементом художньої концепції, а не лише технічним рішенням.

Для артбуків часто обирають великі формати, що забезпечують максимальну деталізацію зображень і підсилюють їх естетичний ефект. Разом із тим можливі експериментальні конструкції: нестандартні пропорції, змінна орієнтація сторінок, нетрадиційні матеріали, концепція «арт-книга як об'єкт». У таких випадках формат розглядається як інструмент художнього висловлювання, що безпосередньо впливає на змістове сприйняття видання.

Вибір паперу, палітурки та способу друку або переплету має визначальне значення. Для внутрішніх сторінок із графікою й ілюстраціями застосовуються матеріали з відповідною щільністю та показниками кольоропередачі, які забезпечують точне відтворення зображень. Для обкладинки використовують міцніші матеріали, часто з додатковими видами оздоблення, що підкреслюють характер і статус артбуку.

Окрему увагу приділяють конструкції палітурки та типу скріплення сторінок. Обраний спосіб переплету впливає на довговічність видання та на можливість повного розкриття розворотів, що є критично важливим для великих ілюстративних композицій. У контексті артбуків палітурка може виконувати не лише технічну, а й концептуальну функцію, доповнюючи загальний художній образ.

Редактор повинен передбачити логіку верстки та організацію розгорток: співвідношення тексту й зображень, використання подвійних розворотів,

титульних та вступних сторінок, заставок і тематичних секцій. Композиційна побудова сторінок має забезпечувати зручність сприйняття матеріалу та відповідати загальній дизайнерській концепції. Масштаб елементів, ритм розміщення та послідовність сторінок підпорядковуються єдиній структурній логіці.

Таким чином, підбір форматів і конструкцій артбуків є комплексним процесом, що поєднує технічні, естетичні та концептуальні чинники. Формат, матеріали, тип палітурки та принципи верстки не лише визначають зовнішні параметри видання, а й формують його художню цілісність, перетворюючи артбук на самостійний об'єкт сучасної візуальної культури.

У сучасному книговиданні формат артбуку розглядається як важливий елемент візуальної комунікації між автором і читачем. Вибір розміру та конструкції видання безпосередньо впливає на спосіб подання матеріалу, особливості взаємодії з аудиторією та емоційне сприйняття художнього контенту. Саме тому процес підбору форматів артбуків виходить за межі суто поліграфічного рішення й набуває концептуального значення. У багатьох випадках форма книги стає продовженням авторської ідеї та виконує функцію окремого художнього висловлювання.

Формат артбуку визначається характером візуального матеріалу та специфікою його сприйняття. Для видань, що містять великоформатні фотографії, живопис або складні графічні композиції, зазвичай використовуються збільшені розміри сторінок, які дозволяють максимально зберегти деталізацію зображень. Великі формати створюють ефект занурення у візуальний простір та посилюють емоційний вплив на читача. Водночас компактні або нестандартні формати можуть використовуватися для камерних, концептуальних або експериментальних артбуків, де важливу роль відіграє тактильний контакт із виданням та інтимність сприйняття.

У сучасній практиці дедалі частіше застосовуються нестандартні конструктивні рішення. Артбуки можуть мати квадратну форму, асиметричні пропорції, горизонтальну або вертикальну орієнтацію сторінок, складні вкладки, вирізи, прозорі вставки чи комбіновані матеріали. Такі елементи не лише привертають увагу аудиторії, а й формують особливий спосіб взаємодії з книгою. Читач у цьому випадку стає не просто спостерігачем, а активним учасником процесу сприйняття видання.

Конструкція артбуку значною мірою залежить від його функціонального призначення. Наприклад, виставкові або каталогові артбуки орієнтуються на демонстрацію художніх робіт та мають максимально відкриту структуру розворотів. Документальні або фотографічні артбуки можуть будуватися за принципом візуального наративу, де послідовність сторінок нагадує кінематографічний монтаж. У дизайнерських або концептуальних артбуках конструкція часто стає самостійним мистецьким елементом, що підсилює загальний зміст видання.

Важливу роль у створенні артбуку відіграє вибір паперу. Його щільність, фактура, колір і здатність передавати відтінки безпосередньо впливають на якість сприйняття візуального матеріалу. Для друку фотографій зазвичай використовують крейдований папір із високими показниками кольоропередачі, тоді як для графічних або ілюстративних артбуків можуть застосовуватися фактурні дизайнерські матеріали. У деяких випадках папір спеціально підбирається таким чином, щоб створити додатковий тактильний ефект і підкреслити художню концепцію видання.

Окремої уваги потребує палітурка артбуку. У сучасному дизайні книг вона виконує не лише захисну функцію, а й є важливою складовою візуального образу видання. Тверда палітурка асоціюється з колекційністю та довговічністю, тоді як м'яка палітурка дозволяє створити більш гнучкий і сучасний формат. У деяких

артбуках використовують комбіновані конструкції, тканинні елементи, тиснення, вибірковий лак, металізовані вставки або ручну обробку. Такі рішення підкреслюють ексклюзивність видання та посилюють його мистецьку цінність.

Редактор під час підготовки артбуку має враховувати, як конструкція книги впливатиме на зручність користування. Для видань із великими ілюстраціями важливо забезпечити повне розкриття розворотів без втрати частини зображення у місці скріплення сторінок. Саме тому часто застосовують спеціальні типи переплету, які дозволяють розгортати книгу майже на 180 градусів. Такі технічні рішення мають особливе значення для панорамних фотографій або композицій, що займають подвійний розворот.

Суттєвим аспектом є також взаємозв'язок між форматом артбуку та його змістовою структурою. У процесі верстки редактор оцінює, як розташування тексту та зображень впливає на загальне сприйняття матеріалу. У багатьох артбуках текст виконує допоміжну або навігаційну функцію, тому важливо забезпечити його гармонійне співіснування з візуальним рядом. Масштаб шрифтів, розміщення заголовків, вільний простір сторінки та ритм композиції формують єдину систему візуальної організації видання.

У сучасних артбуках дедалі частіше застосовується принцип модульної або експериментальної верстки. Це дозволяє порушувати традиційну структуру сторінки та створювати нестандартні композиційні рішення. Наприклад, зображення можуть виходити за межі сторінки, накладатися одне на одне або поєднуватися з прозорими елементами. Такі дизайнерські прийоми підсилюють динаміку сприйняття та створюють ефект багатошаровості візуального матеріалу.

Не менш важливим є врахування психології читача під час вибору формату й конструкції видання. Розмір книги, її вага, спосіб відкривання та навіть текстура матеріалів впливають на емоційний досвід взаємодії з артбуком. Великі й масивні видання створюють відчуття значущості та монументальності, тоді як компактні

артбуки асоціюються з особистим або камерним форматом сприйняття. Таким чином, конструкція книги стає частиною художньої комунікації між автором і читачем.

Сучасні технології друку відкривають нові можливості для створення артбуків. Редактор має враховувати технічні можливості друкарні та адаптувати концепцію артбуку до реальних виробничих умов.

Важливою тенденцією є поєднання друкованого та цифрового середовища. Деякі артбуки містять QR-коди, інтерактивні елементи або доповнену реальність, що дозволяє розширити межі традиційного книжкового формату. У таких випадках конструкція видання повинна забезпечувати зручність взаємодії читача з цифровими матеріалами та підтримувати єдину концепцію мультимедійного проєкту.

Таким чином, підбір форматів і конструкцій артбуків є складним процесом, який поєднує художні, технічні, ергономічні та комунікаційні аспекти. Формат книги, тип палітурки, вибір матеріалів і принципи верстки формують не лише зовнішній вигляд видання, а й спосіб його сприйняття аудиторією. Саме завдяки продуманому поєднанню конструктивних і дизайнерських рішень артбук перетворюється на цілісний мистецький об'єкт, у якому форма невіддільна від змісту.

2.3 Використання додаткових елементів оформлення артбуків

Артбуки часто передбачають не лише ілюстрації, а й коментарі, ескізи, описи, есе, художні тексти, тобто поєднання візуального та текстового контенту. У такому форматі книга функціонує як багатошаровий медіум, у якому різні типи матеріалу взаємодіють між собою та формують цілісне сприйняття видання.

Додаткові елементи оформлення – заставки, титульні аркуші, роздільники, декоративні вставки, текстури, колажі – сприяють організації змісту та виконують структурну функцію. Вони допомагають розмежовувати розділи, вибудовувати внутрішню навігацію та забезпечувати послідовність подачі матеріалу. Одночасно такі елементи формують візуальний ритм видання та підтримують стилістичну єдність, що є особливо важливим у випадку, коли артбук розглядається не лише як ілюстрований альбом, а як самостійний художній об'єкт.

Подальше використання декоративних і графічних компонентів дозволяє уточнювати смислові акценти та підсилювати концепцію проєкту. Повторювані мотиви, стилізовані заставки, орнаментальні структури або типографічні акценти можуть виконувати роль маркерів тематичних блоків. Колажні прийоми дають змогу поєднувати зображення, фрагменти тексту, фактурні елементи та графіку в межах одного розвороту, формуючи багатопланову композицію. У такому підході додаткові елементи оформлення виконують не лише декоративну, а й змістову та композиційну функції.

Використання незвичайних матеріалів є важливим засобом підсилення художньої виразності артбуку. Застосування текстурованого паперу, напівпрозорих аркушів, фактурної палітурки, декоративних вставок або комбінування різних типів поверхонь впливає на тактильне сприйняття книги та розширює можливості її візуальної інтерпретації. У цьому контексті матеріал виступає не лише носієм інформації, а й складовою концепції, яка підкреслює естетичну або ідейну спрямованість видання.

Додаткові елементи оформлення тісно пов'язані з гнучкістю структури артбуку. На відміну від традиційних текстово-ілюстраційних видань, артбук може мати нестандартну організацію, у якій форма, послідовність сторінок, зміст і матеріальне виконання підпорядковуються авторському задуму. Допускається асоціативна логіка подачі матеріалу, варіативність розворотів, використання

вкладених сторінок, зміна ритму та композиції. У такій структурі додаткові елементи виконують роль інструментів просторової організації книги та засобів формування її художньої цілісності.

Отже, використання додаткових елементів оформлення в артбуках забезпечує структурну впорядкованість, стилістичну узгодженість і відповідність загальній концепції видання. Поєднання текстових і візуальних компонентів, застосування декоративних та матеріальних засобів, а також гнучка організація структури дозволяють розглядати артбук як комплексний мистецький об'єкт, у якому кожен елемент має функціональне та концептуальне значення.

У сучасній видавничій практиці артбук розглядається як комплексний мистецький продукт, у якому важливу роль відіграє не лише основний візуальний матеріал, а й система додаткових елементів оформлення. Саме вони забезпечують цілісність видання, допомагають структурувати зміст і створюють особливу атмосферу сприйняття. Додаткові елементи оформлення виконують одночасно естетичну, навігаційну, композиційну та концептуальну функції, перетворюючи артбук із традиційного друкованого видання на художній об'єкт.

Однією з головних особливостей артбуків є поєднання різних типів контенту. Окрім ілюстрацій, фотографій чи графіки, у виданні можуть використовуватися авторські коментарі, фрагменти щоденників, есе, поетичні тексти, інтерв'ю, рукописні нотатки, архівні документи або пояснювальні підписи. Така багатокomпонентна структура потребує ретельно продуманої системи оформлення, яка дозволяє організувати матеріал у єдину композиційну систему. Додаткові елементи допомагають уникнути хаотичності подачі та забезпечують логічний зв'язок між окремими частинами видання.

Важливе місце в оформленні артбуків посідають титульні сторінки, форзаци, заставки та роздільники. Вони виконують роль композиційних меж між тематичними блоками й допомагають читачеві орієнтуватися у структурі книги. У

багатьох випадках такі елементи створюються у стилі основного візуального матеріалу, підтримуючи єдину художню концепцію. Наприклад, у фотографічних артбуках заставки можуть містити фрагменти знімків або абстрактні текстури, які задають емоційний настрій наступного розділу. У графічних або ілюстративних артбуках часто використовують декоративні елементи, стилізовані під авторську манеру художника.

Особливого значення набуває використання типографічних засобів. Шрифтове оформлення в артбуках є не лише способом передачі текстової інформації, а й важливим елементом візуальної композиції. Редактор і дизайнер повинні враховувати гармонію між шрифтом, зображенням і загальним стилем видання. У багатьох артбуках застосовують нестандартні шрифтові рішення: комбінування різних гарнітур, використання рукописних елементів, зміна масштабу літер або асиметричне розташування тексту. Такі прийоми підсилюють художню виразність книги та формують індивідуальний характер видання.

Додаткові графічні елементи часто використовують для створення візуального ритму. Повторювані орнаменти, декоративні символи, лінії, рамки або кольорові акценти допомагають вибудовувати послідовність сприйняття та формують композиційну єдність. У деяких артбуках декоративні елементи можуть виконувати символічну функцію, відображаючи ключові ідеї або тематику проєкту. Наприклад, у виданнях, присвячених культурній спадщині, можуть використовувати орнаменти народного мистецтва, а в концептуальних артбуках — абстрактні графічні форми, що підкреслюють авторський задум.

Важливим аспектом є використання колажних технік. Колаж дозволяє поєднувати фотографії, рукописні фрагменти, друковані тексти, вирізки, фактурні матеріали та графічні елементи в межах одного розвороту. Такий підхід створює багатопланову структуру сторінки та сприяє формуванню складного асоціативного простору. У сучасних артбуках колаж нерідко стає основним способом організації

матеріалу, особливо у виданнях експериментального або концептуального характеру.

Окремої уваги заслуговує використання нетрадиційних матеріалів і поліграфічних рішень. У багатьох артбуках застосовуються текстуровані сорти паперу, калька, прозорі або напівпрозорі аркуші, тканинні вставки, тиснення, лакування, висікання чи комбінування різних типів друку. Такі елементи впливають не лише на зовнішній вигляд книги, а й на тактильне сприйняття видання. Читач взаємодіє з артбуком не тільки через зорове сприйняття, а й через фізичний контакт із матеріалом, що значно посилює емоційний ефект.

У сучасній практиці артбуків також поширеним є використання вкладених елементів: окремих листівок, плакатів, конвертів, складних сторінок, буклетів або вкладок із додатковими матеріалами. Такі компоненти розширюють межі традиційної книжкової форми та створюють ефект інтерактивності. Читач отримує можливість не лише переглядати видання, а й взаємодіяти з ним як із мистецьким об'єктом. Це особливо характерно для авторських або колекційних артбуків, де матеріальна унікальність видання є важливою складовою художньої концепції.

Додаткові елементи оформлення також впливають на темп сприйняття матеріалу. Використання порожнього простору, великих полів, контрастних сторінок або вставок із мінімалістичним оформленням дозволяє регулювати візуальне навантаження та створювати паузи між складними композиціями. Такий прийом сприяє кращому емоційному сприйняттю інформації та допомагає читачеві зосередитися на окремих образах або текстах.

У процесі роботи над артбуком редактор повинен координувати використання всіх додаткових елементів оформлення відповідно до загальної концепції видання. Надмірна кількість декоративних компонентів або невиправдане використання експериментальних рішень може порушити композиційну рівновагу та ускладнити сприйняття матеріалу. Саме тому

редакторська робота передбачає не лише технічний контроль, а й оцінку естетичної доцільності кожного елемента.

Таким чином, додаткові елементи оформлення є важливою складовою художньої структури артбуку. Вони забезпечують організацію матеріалу, підтримують концептуальну єдність видання, формують його візуальний ритм і підсилюють емоційний вплив на читача. Завдяки поєднанню типографічних, декоративних, матеріальних і композиційних засобів артбук перетворюється на багатовимірний мистецький об'єкт, у якому кожен елемент виконує не лише естетичну, а й змістову функцію.

2.4 Особливості редагування текстового наповнення арт буків

Редагування текстового наповнення артбуків є складним процесом, що поєднує традиційні принципи літературного редагування з особливостями візуальної комунікації. На відміну від класичних книжкових видань, у яких текст відіграє провідну роль, в артбуках основне смислове навантаження часто припадає на зображення. Текст у цьому випадку виконує супровідну функцію, доповнюючи візуальний матеріал, пояснюючи його або розширюючи інтерпретацію. Саме тому редактор має працювати не лише з мовою, а й з контекстом подачі матеріалу, узгоджуючи текст із загальною художньою концепцією видання.

Однією з головних особливостей редагування артбуків є необхідність дотримання балансу між текстом і зображенням. Згідно з дослідженнями в галузі візуального дизайну, ефективна комунікація досягається тоді, коли текст не перевантажує композицію і не конкурує із зображенням, а органічно доповнює його. Саме тому редактор має скорочувати надмірні пояснення, уникати повторів і зосереджуватися на ключовій інформації.

Важливою складовою є стилістичне редагування. Тексти артбуків можуть мати різну природу: авторські роздуми, коментарі, критичні есе, інтерв'ю чи короткі підписи. Усі ці елементи повинні бути узгоджені між собою за стилем і тоном, але водночас зберігати індивідуальність автора. У сучасній редакторській практиці наголошується, що втручання в авторський текст має бути мінімальним, якщо він є частиною художнього задуму.

Особливу увагу редактор приділяє підписам до ілюстрацій. Вони мають бути точними, короткими й інформативними. Такі тексти виконують функцію орієнтації читача, тому важливо уникати неточностей у фактах, датах, іменах або назвах. Крім того, підписи повинні логічно відповідати зображенням і не викликати двозначності у сприйнятті.

Типографічне оформлення тексту також є важливим аспектом редагування. У артбуках текст виступає елементом дизайну, тому редактор працює у тісній взаємодії з дизайнером. Вибір шрифту, розміру, інтервалів і розташування тексту впливає на читабельність і загальне враження від видання. Як зазначають дослідники типографіки, навіть короткі тексти повинні залишатися зручними для читання, інакше вони втрачають свою комунікативну функцію.

Ще однією важливою особливістю є робота з багатомовними текстами. Багато артбуків орієнтовані на міжнародну аудиторію, тому містять тексти кількома мовами. У такому випадку редактор повинен контролювати якість перекладу, зберігати зміст і стиль оригіналу, а також забезпечувати відповідність перекладу візуальному контексту. Некоректний переклад може змінити інтерпретацію зображення або спотворити авторський задум.

Редагування артбуків також передбачає роботу зі структурою видання. Незважаючи на вільну форму, артбук має внутрішню логіку побудови. Редактор допомагає організувати матеріал так, щоб він сприймався послідовно і водночас

відповідав художній концепції. Це включає визначення порядку розміщення зображень, текстів і розділів, а також створення ритму подачі інформації.

Окремо варто відзначити перевірку фактичної достовірності тексту. У мистецьких виданнях також важливо уникати помилок у фактах, адже вони можуть впливати на довіру до видання. Це стосується назв робіт, дат створення, імен авторів та інших деталей.

Таким чином, редагування текстового наповнення артбуків є комплексним процесом, що поєднує мовне, стилістичне та дизайнерське редагування. Воно спрямоване на створення гармонійного поєднання тексту і зображення, яке забезпечує цілісне сприйняття видання. Редактор у цьому процесі виступає не лише як фахівець із мови, а як учасник творчої команди, що формує кінцевий вигляд артбуку.

Висновки до розділу 2

Редактор, який працює над артбуком, – це не просто формальний «технічний» редактор, а справжній креативний куратор, який формує художній задум на рівні концепції, відбору зображень, структури і форми. Артбук – це не просто видання з ілюстраціями, а самостійний художній об’єкт, де важлива кожна деталь: від змісту до матеріалу, від верстки до палітурки.

Правильний підбір ілюстрацій, форматів, матеріалів і додаткових елементів – визначальні для того, чи вдасться передати задум автора і створити справді атмосферне, якісне і цілісне видання. Робота редактора з художньо-технічним оформленням артбуку – це, по суті, проектування мистецької книги як об’єкта.

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ – АРТБУКУ ПРО МОТОЦИКЛИ

3.1 Загальна характеристика концепції проєкту

Проєкт артбуку присвячений мотоциклам як культурному та технічному явищу, що поєднує інженерну досконалість, естетику дизайну та ідею свободи пересування. У межах видання мотоцикл розглядається не лише як транспортний засіб, а як елемент матеріальної культури, який відображає розвиток технологій, зміну стилістичних тенденцій та соціальні уявлення про мобільність, швидкість і незалежність.

Метою проєкту є представлення еволюції мотоциклів у різні історичні періоди та демонстрація різноманіття моделей, конструктивних рішень і дизайнерських підходів. Концепція видання передбачає показ ключових етапів розвитку мотоциклетної техніки – від ранніх до сучасних з акцентом на зміну форм, матеріалів, технологій виробництва та функціональних можливостей.

Артбук орієнтований на поєднання інформативності та візуальної виразності. Текстовий матеріал подає основні відомості про технічні характеристики, конструктивні особливості та призначення окремих моделей, тоді як ілюстративний ряд забезпечує цілісне сприйняття образу мотоцикла як дизайнерського об'єкта. Високоякісні зображення, детальні фрагменти конструкції, загальні види та композиційні розвороти створюють умови для комплексного ознайомлення з предметом дослідження.

Концепція проєкту передбачає структурований виклад матеріалу з урахуванням історичної логіки та тематичних акцентів. Особливу увагу приділено візуальній мові проєкту. Композиція сторінок, масштаб зображень, використання деталей і контрастів спрямовані на підкреслення динаміки форми, пропорцій та

технологічної складності мотоциклів. Дизайн артбуку підтримує ідею поєднання функціональності та естетики, що є характерною рисою мотоциклетної культури.

Таким чином, артбук позиціонується як комплексний візуально-аналітичний проєкт, у якому мотоцикл постає водночас як об'єкт технічної інженерії, дизайнерський продукт і культурний символ. Поєднання текстового та ілюстративного матеріалу спрямоване на створення цілісного уявлення про предмет, а сама концепція видання орієнтована на системне, послідовне та візуально виразне розкриття теми..

3.2 Особливості художньо-технічного оформлення проєкту

В артбукі представлено фотографії мотоциклів у поєднанні з їх описами, що забезпечує комплексне сприйняття об'єкта як технічного виробу та дизайнерського продукту. Візуальний матеріал виконує провідну роль у формуванні образу видання, тоді як текстові блоки уточнюють інформацію про конструктивні особливості, покоління моделей та функціональні характеристики.

Проєкт передбачає використання сучасних поліграфічних технологій із застосуванням якісного паперу та високоточного друку. Такий підхід забезпечує чіткість відтворення деталей, коректну передачу кольору та контрасту, що є особливо важливим для демонстрації форм, матеріалів і технічних елементів мотоциклів. Поліграфічне виконання розглядається не лише як технічна складова, а як частина художньої концепції, яка підтримує загальний рівень сприйняття видання.

Однією з особливостей оформлення є використання порівнянь поколінь мотоциклів. Розміщення зображень різних моделей у межах одного розвороту або тематичного блоку дозволяє візуально простежити еволюцію конструкції, дизайну

та технологічних рішень. Такий прийом підсилює аналітичну складову артбуку та водночас зберігає його візуальну привабливість.

Типографічне рішення підпорядковане загальній стилістичній концепції проєкту. Шрифти підібрані з урахуванням читабельності, ієрархії інформації та узгодженості з характером візуального матеріалу. Розмір, накреслення та інтерліньяж забезпечують чітке розмежування між основним текстом, технічними характеристиками та допоміжними елементами. Типографія не перевантажує композицію сторінок і не конкурує з ілюстраціями, а виконує структурну та інформаційну функції.

Композиція сторінок побудована з урахуванням балансу між зображенням і текстом. Масштаб фотографій, розташування об'єктів, використання повноформатних розворотів і фрагментарних деталей спрямовані на підкреслення конструктивних особливостей та дизайнерських рішень мотоциклів. Ритм сторінок формується через чергування великих візуальних блоків із аналітичними текстовими вставками, що сприяє зручності сприйняття та послідовному ознайомленню з матеріалом.

Таким чином, художньо-технічне оформлення проєкту ґрунтується на поєднанні сучасної поліграфії, продуманої типографії, стриманої кольорової системи та збалансованої композиції. Усі елементи дизайну підпорядковані завданню представити мотоцикли як технічно складні та естетично виразні об'єкти, забезпечуючи водночас інформативність і візуальну цілісність артбуку.

Художньо-технічне оформлення артбуку про мотоцикли є одним із ключових чинників формування цілісного сприйняття видання. У такому проєкті дизайн виконує не лише естетичну функцію, а й забезпечує структуровану подачу матеріалу, логіку взаємодії тексту та зображень, а також створення необхідної атмосфери. Артбук у цьому випадку виступає як комплексний візуальний об'єкт, у

якому поліграфічні, композиційні та типографічні рішення безпосередньо впливають на характер інтерпретації представленого матеріалу.

Основу художнього оформлення становить візуальний контент — фотографії мотоциклів, деталі конструкцій, фрагменти механізмів, елементи дизайну та динамічні сцени руху. Зображення в артбуці мають не лише ілюстративне, а й концептуальне значення, адже саме через них формується загальний емоційний і стилістичний образ видання. Великоформатні фотографії дозволяють акцентувати увагу на фактурі металу, лініях корпусу, особливостях конструкції та дизайнерських рішеннях різних моделей мотоциклів. Такий підхід створює ефект присутності й забезпечує глибше естетичне сприйняття технічного об'єкта.

Важливе значення у художньо-технічному оформленні має якість поліграфічного виконання. Для друку артбуків зазвичай використовуються сучасні цифрові або офсетні технології, що забезпечують високу деталізацію зображень та точність кольоропередачі. У виданнях, присвячених мотоциклетній тематиці, особливо важливо правильно передати блиск металевих поверхонь, текстуру шкіри, відтінки лакованих деталей і контраст між світлом та тінню. Якісний друк дозволяє зберегти глибину кольору та реалістичність фотографій, що суттєво впливає на загальне враження від артбуку.

Не менш важливим компонентом є вибір паперу. Для внутрішніх сторінок артбуку часто використовують крейдований папір високої щільності, який забезпечує чіткість друку й насиченість кольорів. Матова поверхня паперу сприяє кращому сприйняттю фотографій без надмірних відблисків, тоді як глянцева покриття підсилює контрастність і яскравість зображень. Вибір конкретного типу паперу залежить від концепції видання: для ретро-стилістики можуть використовуватися фактурні або тоновані матеріали, а для сучасного техно-дизайну — гладкі поверхні з високим рівнем кольоровідтворення.

Особливу роль у художньому оформленні відіграє композиція сторінок. Розміщення фотографій, текстових блоків, заголовків та декоративних елементів має забезпечувати композиційний баланс і комфортне сприйняття інформації. У артбуках про мотоцикли часто застосовуються великі повноформатні зображення, що займають цілий розворот. Такий прийом дозволяє акцентувати увагу на масштабі та естетиці техніки. Водночас поряд можуть розміщуватися дрібніші деталі: фрагменти двигуна, панелі управління, колеса або елементи дизайну, що створює багаторівневу систему сприйняття.

Композиційна побудова розворотів також може використовувати принцип контрасту. Наприклад, динамічні сцени руху чергуються зі статичними студійними фотографіями, а великі фотографії — із мінімалістичними текстовими вставками. Такий ритм допомагає уникнути візуального перевантаження та підтримує увагу читача протягом усього перегляду видання. Особливо ефективним є використання асиметричної композиції, яка підсилює відчуття руху, швидкості та технічної динаміки.

Важливою складовою художньо-технічного оформлення є типографіка. Шрифтове рішення в артбуці повинно відповідати загальній стилістиці проєкту та характеру візуального матеріалу. У виданнях про мотоцикли часто використовують сучасні гротескні шрифти, які асоціюються з технологічністю, лаконічністю та індустріальним дизайном. Для заголовків можуть застосовувати масивні шрифтові накреслення, що створюють ефект сили та динаміки, тоді як основний текст оформлюється більш нейтральними й читабельними гарнітурами.

Типографічна система забезпечує чітку ієрархію інформації. Заголовки, підзаголовки, технічні характеристики, авторські коментарі та основний текст мають візуально відрізнитися між собою, але водночас утворювати єдину композиційну структуру. Значення мають не лише самі шрифти, а й міжрядковий інтервал, довжина рядка, вирівнювання тексту та співвідношення текстових і

візуальних блоків. У сучасних артбуках текст часто інтегрується у зображення, стаючи частиною композиції сторінки.

Кольорова система проєкту також виконує важливу функцію. У артбуках про мотоцикли переважають стримані темні кольори: чорний, сірий, металевий, темно-синій або графітовий. Така палітра асоціюється з індустріальною естетикою, механікою та сучасним технічним дизайном. Для акцентів можуть використовуватися яскраві кольори — червоний, помаранчевий або жовтий, які підсилюють динаміку композиції та привертають увагу до окремих елементів. Контрастні кольорові рішення допомагають створити візуальну напругу й підтримують емоційний характер видання.

Однією з особливостей художньо-технічного оформлення такого проєкту є використання тематичних розворотів, присвячених окремим моделям або етапам розвитку мотоциклетної культури. У межах одного розвороту можуть поєднуватися історичні фотографії, сучасні студійні знімки, креслення та короткі аналітичні тексти. Це дозволяє показати еволюцію дизайну й технологій, а також створити ефект візуального діалогу між різними епохами.

Важливим елементом оформлення можуть бути додаткові графічні компоненти: схеми, креслення, текстурні фони, декоративні лінії, інфографіка або стилізовані елементи навігації. Вони допомагають структурувати матеріал і підсилюють загальну стилістику проєкту. Графічні елементи мають бути підпорядковані єдиній дизайнерській концепції й не перевантажувати сторінки зайвими деталями.

Окрему увагу в артбуках приділяють обкладинці та палітурці. Саме вони формують перше враження про видання й виконують репрезентативну функцію. Для обкладинок часто використовують щільні матеріали, вибіркового лаку, тиснення фольгою, конгрев або фактурне покриття. Такі поліграфічні прийоми підкреслюють статусність видання та його художню цінність. У випадку артбуку

про мотоцикли палітурка може стилістично нагадувати текстуру металу, шкіри або карбону, що підсилює тематичну цілісність проекту.

Таким чином, художньо-технічне оформлення артбуку про мотоцикли є складною багаторівневою системою, у якій поєднуються фотографія, типографіка, композиція, кольорова система та сучасні поліграфічні технології. Усі ці елементи спрямовані на створення цілісного візуального середовища, яке дозволяє сприймати мотоцикл не лише як технічний об'єкт, а як елемент сучасної культури, дизайну й мистецтва.

3.3 Промоція видання на ринку

Промоція артбуку про мотоцикли передбачає комплексну маркетингову та інформаційну стратегію, спрямовану на формування впізнаваності видання, зацікавлення цільової аудиторії та стимулювання продажів. Враховуючи тематику видання, основними реципієнтами є мотоциклісти, байкери, студенти дизайнерських і технічних спеціальностей, фотографи, поціновувачі візуального мистецтва, а також усі, хто цікавиться історією та культурою мотоспорту.

Одним із ключових напрямів промоції є активне використання цифрових каналів комунікації. Соціальні мережі (Instagram, TikTok, Facebook, YouTube) дозволяють не тільки презентувати готовий продукт, але й залучати аудиторію на етапі його створення. Для підвищення охоплення можуть використовуватись тематичні хештеги, конкурси, інтерактивні опитування та колаборації з блогерами мототематики.

Значну роль у просуванні відіграють тематичні заходи: мотошоу, байкерські фестивалі, виставки техніки, автосалони та культурні форуми. Презентація артбуку на таких подіях дозволяє не тільки продемонструвати видання, але й

безпосередньо комунікувати з цільовою аудиторією. Під час презентацій можливі фото–зони з мотоциклами та відкриті дискусії про мотоциклетну культуру.

Окрім цього, важливим аспектом промоції є співпраця з профільними організаціями та партнерами: мотоклубами, школами мотоспорту, майстернями, магазинами мотоекіпірування, студіями тюнінгу та сервісними центрами. Таке партнерство дозволяє розміщувати рекламні матеріали безпосередньо у місцях скупчення зацікавленої аудиторії, а також організовувати спільні заходи та акції.

Поширення артбуку передбачається як у друкованому, так і в електронному форматі. Друкована версія розміщуватиметься у великих книгарнях, нішевих артпросторах, концепт-сторах, музейних магазинах та на заходах. Електронна версія може бути доступною на платформах для продажу електронних книг, а також у вигляді інтерактивного PDF із вбудованими відео та анімаціями.

Сучасні інструменти інтернет-маркетингу, такі як таргетована реклама, emailрозсилки, публікації в онлайн-журналах та на тематичних форумах, дозволять значно розширити охоплення аудиторії. Додатковим елементом просування може стати створення офіційного сайту артбуку, де буде розміщена інформація про проєкт, галерея зображень, блог і можливість попереднього замовлення.

Таким чином, продумана й багатоканальна промоційна стратегія сприятиме популяризації артбуку та формуванню його як унікального культурно-візуального продукту на сучасному видавничому ринку.

3.4 Функціональне та символічне значення артбуку про мотоцикли

Артбук про мотоцикли виконує не лише естетичну, а й освітню, інформаційну та культурно-просвітницьку функції. Він стає своєрідним посередником між технікою та мистецтвом, між історією розвитку мотоциклетної

індустрії та сучасним дизайнерським баченням. Таке видання є унікальним прикладом синтезу різних видів мистецтва: фотографії, графічного дизайну, інженерної думки та публіцистичного слова.

З функціонального погляду артбук може використовуватися як навчальний і довідковий матеріал для студентів художніх, дизайнерських, інженерних та журналістських спеціальностей. Він сприяє розвитку візуальної грамотності, формуванню естетичного смаку, а також розширює знання про технологічний прогрес і дизайн об'єктів транспорту. Матеріали видання можуть бути задіяні під час лекцій, практичних занять, творчих воркшопів і студентських проєктів.

Символічно мотоцикл у культурі уособлює ідею руху, незалежності, прагнення до свободи і подолання меж. Саме тому артбук набуває філософського значення: він не є просто зібранням зображень техніки, а візуальною розповіддю про дух часу, ритм мегаполісів, протест проти обмежень і бажання вирватися з повсякденності. Образ дороги, який є центральним мотивом артбуку, асоціюється з життєвим шляхом, вибором і внутрішніми трансформаціями людини.

Таким чином, артбук є не лише інформаційним, а й емоційно-символічним об'єктом, що формує глибше сприйняття мотоциклів як культурного феномена та художнього образу, що має своє місце в сучасному мистецькому просторі.

У сучасному культурному просторі артбук про мотоцикли виконує значно ширші функції, ніж звичайне ілюстроване видання або тематичний фотоальбом. Він поєднує елементи мистецтва, технічної естетики, історії, дизайну та візуальної комунікації, створюючи багаторівневий інформаційний і художній продукт. Такі видання є прикладом синтезу документального матеріалу й авторської інтерпретації, у результаті чого мотоцикл постає не лише як транспортний засіб, а як культурний символ і мистецький образ.

Функціональне значення артбуку про мотоцикли проявляється насамперед у його інформаційній та пізнавальній ролі. Видання може містити матеріали про

історію розвитку мотоциклетної індустрії, технічні особливості моделей, еволюцію дизайну, діяльність відомих виробників, мотоциклетні субкультури та вплив мотоциклів на сучасну масову культуру. У такому контексті артбук стає джерелом систематизованої інформації, що поєднує текстові й візуальні матеріали. На відміну від традиційних довідкових видань, артбук подає інформацію через емоційно-образне сприйняття, де фотографія, композиція сторінки, типографіка й художні деталі мають таке саме значення, як і текстовий зміст.

Особливу роль артбук відіграє в освітньому середовищі. Такі видання можуть використовуватися як додатковий навчальний матеріал для студентів мистецьких, дизайнерських, журналістських, рекламних та технічних спеціальностей. Для дизайнерів артбук є прикладом сучасної візуальної комунікації та роботи з композицією, кольором і типографікою. Для студентів інженерних напрямів він може слугувати джерелом інформації про конструктивні особливості мотоциклів та розвиток транспортного дизайну. У журналістській практиці артбуки часто розглядаються як форма візуального сторітелінгу, що демонструє можливості поєднання документалістики, фотографії та авторського художнього бачення.

Важливою функцією артбуків про мотоцикли є популяризація технічної культури. Через якісні фотографії, дизайнерські рішення та аналітичні тексти видання формує інтерес до історії транспорту, технічного прогресу та інженерної творчості. У багатьох випадках артбук допомагає переосмислити ставлення до мотоцикла як до об'єкта культури й мистецтва, а не лише засобу пересування. Це особливо актуально в умовах розвитку сучасної візуальної культури, де дизайн техніки дедалі частіше сприймається як форма естетичного висловлювання.

Крім освітньої та інформаційної функцій, артбук має виражене емоційне та психологічне значення. Завдяки художній подачі матеріалу він створює атмосферу свободи, швидкості, динаміки та внутрішньої незалежності. У візуальному

мистецтві мотоцикл часто асоціюється з рухом уперед, зміною життєвого простору, ризиком, прагненням до самовираження та подоланням обмежень. Саме тому артбук про мотоцикли може викликати в читача не лише пізнавальний інтерес, а й сильний емоційний відгук.

Символічне значення мотоцикла сформувалося під впливом кінематографа, літератури, музичної культури та соціальних рухів XX століття. У масовій культурі мотоцикл нерідко виступає символом свободи, протесту проти соціальних норм і прагнення до незалежності. Байкерська культура, дорожня романтика, образ відкритого шляху та швидкості створили стійкий асоціативний ряд, який активно використовується в сучасному мистецтві та медіа. Артбук, присвячений цій тематиці, стає своєрідним візуальним дослідженням феномену свободи та руху.

Образ дороги є одним із ключових символів у таких виданнях. Дорога у мистецькому та філософському контексті традиційно пов'язується з життєвим шляхом, вибором, внутрішніми змінами та пошуком себе. Через фотографії трас, міських пейзажів, мандрівок і мотоциклетних маршрутів артбук створює метафоричний простір, у якому техніка стає частиною особистої історії людини. У цьому контексті мотоцикл виступає не лише механічним об'єктом, а символом руху вперед і прагнення до особистої свободи.

Не менш важливим є культурний аспект функціонування артбуку про мотоцикли. Такі видання фіксують певний зріз епохи, відображають розвиток дизайну, зміну естетичних тенденцій і трансформацію суспільних цінностей. Через образи мотоциклів можна простежити вплив різних історичних періодів, технічних революцій та культурних процесів на візуальну культуру суспільства. У цьому сенсі артбук виконує ще й архівну функцію, зберігаючи матеріали, які мають документальну й мистецьку цінність.

У сучасному медіапросторі артбуки про мотоцикли часто використовуються як елемент брендової комунікації. Відомі виробники мотоциклів створюють колекційні артбуки для презентації історії бренду, демонстрації дизайнерської філософії або формування емоційного зв'язку з аудиторією. У таких випадках видання стає не лише мистецьким продуктом, а й інструментом маркетингової та культурної стратегії. Візуальна мова артбуку допомагає створювати унікальний імідж бренду та підкреслювати його цінності. Особливого значення набуває й художня складова артбуку. Фотографії мотоциклів у таких виданнях часто створюються за принципами художньої фотографії: із використанням складної композиції, світлотіньових ефектів, кольорових контрастів та кінематографічної атмосфери. Завдяки цьому мотоцикл постає як естетичний об'єкт, а не лише технічний механізм. Візуальна подача сприяє формуванню нового сприйняття техніки як частини сучасної культури та мистецтва.

Таким чином, артбук про мотоцикли має багатофункціональний характер і поєднує інформаційне, освітнє, естетичне, емоційне та символічне значення. Він виступає не лише засобом презентації технічних об'єктів, а й способом художнього осмислення культури руху, свободи та сучасного способу життя. Через поєднання фотографії, дизайну, тексту та концептуальної структури артбук формує цілісний образ мотоцикла як культурного феномена й важливого елемента сучасної візуальної культури.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі здійснено комплексне обґрунтування проєкту артбуку. Розглянуто ідейну основу видання, що ґрунтується на поєднанні історії розвитку мотоциклетної індустрії, естетики дизайну та символіки руху й швидкості як важливих складників сучасної культури. Концепція артбуку передбачає синтез текстових матеріалів, візуальних образів, технічних характеристик і мистецької інтерпретації, що дозволяє представити мотоцикли не лише як засоби

пересування, а як відображення духу різних поколінь, їхніх цінностей, прагнень і технологічних досягнень. Обґрунтовано особливості художньо-технічного оформлення майбутнього видання, яке базується на використанні високоякісної поліграфії, сучасних дизайнерських рішень, гармонійної композиції розворотів, виразної типографіки, а також поєднання фотографій. Такий підхід спрямований на створення сильного візуального враження та підсилення емоційного зв'язку читача з матеріалом.

Важливу увагу приділено популяризації видання: запропоновано багатоканальну промоційну стратегію, що охоплює і традиційні, і цифрові інструменти комунікації, участь у тематичних подіях, співпрацю з профільними спільнотами, фестивалями, мотоклубами та творчими середовищами. Такий підхід сприятиме формуванню впізнаваності проєкту та його позиціонуванню як нішевого, але концептуально значущого культурного продукту. Окремо підкреслено функціональне та символічне значення артбуку, який виконує не лише інформаційну та естетичну роль, а й має глибше смислове навантаження. Мотоцикл у межах проєкту постає як символ свободи, руху вперед, пориву до змін і подолання меж можливого. Образ швидкості набуває метафоричного значення й асоціюється з розвитком людської цивілізації, прогресом і внутрішньою трансформацією особистості. Таким чином, артбук постає як багатшаровий мистецько-видавничий об'єкт, здатний формувати нові смисли, викликати емоційний відгук та сприяти осмисленню зв'язку між людиною, технікою та часом.

Отже, розроблений проєкт артбуку є концептуально виваженим, актуальним та перспективним для реалізації в сучасному культурному просторі. Він поєднує в собі освітню, художню, пізнавальну й комунікативну функції, що робить його цінним як для вузької цільової аудиторії, так і для ширшого кола читачів, зацікавлених у темі техніки, дизайну та візуальної культури.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання дипломної роботи здійснено дослідження артбуку як особливого виду сучасної видавничої продукції, що поєднує художню, концептуальну та видавничо-технічну складові. Актуальність обраної теми зумовлена зростанням ролі артбуків у сучасній видавничій практиці та необхідністю системного аналізу принципів їх художньо-технічного оформлення.

У першому розділі дипломної роботи проаналізовано теоретичні засади поняття артбуку, визначено його основні типологічні характеристики, функції та жанровотематичні різновиди. Окрему увагу приділено характеристиці читацької аудиторії артбуків і аналізу сучасного стану українського ринку артбуків, що дало змогу окреслити основні тенденції, проблеми та перспективи розвитку цього сегмента книговидавання.

Другий розділ роботи присвячено дослідженню особливостей роботи редактора з художньо-технічним оформленням артбуків. Розглянуто принципи добору й оцінки ілюстративного матеріалу, вимоги до його якості та відповідності концепції видання, а також особливості вибору форматів, конструкцій і додаткових елементів оформлення. У результаті аналізу встановлено, що ефективна робота над артбуком потребує комплексного підходу до формування цілісного візуального та змістового рішення.

У третьому розділі обґрунтовано концепцію артбуку «Покоління, які зробили нас швидше», присвяченого мотоциклам як культурному та технічному феномену. Визначено основні принципи художньо-технічного оформлення видання, а також окреслено можливі шляхи його промоції на сучасному книжковому ринку. Окрему увагу приділено функціональному та символічному значенню артбуку в контексті поєднання технічної інформації та художньої інтерпретації.

Таким чином, у процесі виконання дипломної роботи досягнуто поставленої мети та виконано всі визначені завдання. Отримані результати підтверджують, що розробка концепції художньо-технічного оформлення артбуку потребує системного поєднання теоретичних знань із практичними навичками видавничого й дизайнерського проєктування. Матеріали дослідження можуть бути використані в подальшій навчальній та професійній діяльності у сфері журналістики, видавничої справи та редагування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білецький В. С. Сучасна книжкова графіка: теорія і практика. URL: <https://nashformat.ua/products/suchasna-knyzhkova-hrafika-709639> (дата звернення: 27 травня 2026).
2. Денисенко Ю., Омельченко Г., Тир Н. Типологічна специфіка артбука як особливого виду книжкового контенту // Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2022. Вип. 48. С. 125–131. URL: <https://visnyk.lnam.edu.ua/system/files/202248/visnyk-lnam-no-48-2022-yuriydenysenko-ganna-omelchenko-nataliya-thir-125-131.pdf> (дата звернення: 27 травня 2026).
3. Михайлова Р., Гайдук М. Артбук як різновид сучасних нішевих видань. URL: https://labmv.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/28445/1/APSD_2024_V2_P304-307.pdf (дата звернення: 27 травня 2026).
4. Мільчевич О., Жук А. Комерційний артбук: виокремлення терміну та стилістичні особливості продукту. URL: <https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2104> (дата звернення: 27 травня 2026).
5. Розвиток фотокниги та артбука у сучасній видавничій практиці. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17910/1/APSD2021_V1_P059-062.pdf (дата звернення: 27 травня 2026).
6. Ситник О. В. Графічний дизайн і верстка: сучасні підходи. URL: https://lib.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/21541/1/Sytnyk_Graf_dyzayn.pdf (дата звернення: 27 травня 2026).
7. Суспільне Культура. Стенд мистецьких видань: які видавництва представили артбуки на Франкфуртському книжковому ярмарку. URL:

<https://suspilne.media/culture/595759-stend-misteckih-vidan-akividavnictvapredstavlat-artbuki-na-frankfurtskomu-knizkovomu-armarku/> (дата звернення: 27 травня 2026).

8. Творча крамничка. Артбуки – не зін, не ілюстрована книга. URL: <https://nc.ua/tvorcha-kramnychka-artbuku-ne-ziny/> (дата звернення: 27 травня 2026).

9. AIGA Eye on Design. URL: <https://eyeondesign.aiga.org> (дата звернення: 27 травня 2026).

10. Ambrose G., Harris P. The Fundamentals of Graphic Design. — London : Bloomsbury Publishing, 2019.

11. Art Book in the Theoretical Dimension and Practice System. URL: <https://www.scientific-notes.com/en/archives/608> (дата звернення: 27 травня 2026).

12. Artslooker. 14 Books on Ukrainian Art You Need to Know. URL: <https://artslooker.com/en/14-books-on-ukrainian-art-you-need-to-know-2> (дата звернення: 27 травня 2026).

13. BAI Books. Exhibition Catalogues and Art Books. URL: <https://www.bybai.be/books> (дата звернення: 27 травня 2026).

14. Barthes R. Mythologies. — New York : Hill and Wang, 1972.

15. Bidun A. V. The Typological Features of Art Book as a Special Type of Book Content. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/The-Typological-Features-of-Art-Book-as-a-Special-Type-of-Book-Content-A.-V.-Bidun.pdf> (дата звернення: 27 травня 2026).

16. Bike EXIF. URL: <https://www.bikeexif.com> (дата звернення: 27 травня 2026).

17. Blurb. URL: <https://www.blurb.com> (дата звернення: 27 травня 2026).

18. Book Design Made Simple. URL: <https://www.bookdesignmadesimple.com> (дата звернення: 27 травня 2026).

19. Caldwell C., Zappaterra Y. Graphic Design Solutions. URL: <https://www.bloomsbury.com/uk/graphic-design-solutions-9781350091094/> (дата звернення: 27 травня 2026).
20. Chytomo. On Architecture, Embroidery and Going Back to One's Roots: Six New Artbooks. URL: <https://chytomo.com/en/on-architecture-embroidery-and-going-back-to-one-s-roots-six-new-artbooks/> (дата звернення: 27 травня 2026).
21. Chytomo Export Directory. Osnovy Publishing. URL: <https://export.chytomo.com/en/publisher/osnovy-publishing/> (дата звернення: 27 травня 2026).
22. Chytomo Export Directory. Rodovid Press. URL: <https://export.chytomo.com/en/publisher/rodovid-press/> (дата звернення: 27 травня 2026).
23. Creative Bloq. URL: <https://www.creativebloq.com> (дата звернення: 27 травня 2026).
24. Creative Review. URL: <https://www.creativereview.co.uk> (дата звернення: 27 травня 2026).
25. Design Observer. URL: <https://designobserver.com> (дата звернення: 27 травня 2026).
26. Design Week. URL: <https://www.designweek.co.uk> (дата звернення: 27 травня 2026).
27. Designing Books. URL: <https://www.designingbooks.com> (дата звернення: 27 травня 2026).
28. Dormer P. Design Since 1945. — London : Thames & Hudson, 2000.
29. Haslam A. Book Design. — London : Laurence King Publishing, 2006.
30. Hebdige D. Subculture: The Meaning of Style. — London : Routledge, 1979.

31. Heller S., Anderson G. The Design of Books. URL: <https://www.allworth.com/book/the-design-of-books/> (дата звернення: 27 травня 2026).
32. Interaction Design Foundation. Visual Communication. URL: <https://www.interaction-design.org/literature/topics/visual-communication> (дата звернення: 27 травня 2026).
33. Ivorypress. Information about International Art Publishing and Artists' Books. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Ivorypress> (дата звернення: 27 травня 2026).
34. Journal of Graphic Design Studies. URL: <https://www.tandfonline.com/topics/graphic-design> (дата звернення: 27 травня 2026).
35. Journal of Transport History. URL: <https://journals.sagepub.com/home/jth> (дата звернення: 27 травня 2026).
36. Klanten R., Ehmann S. The New Art of Making Books. URL: <https://gestalten.com/products/the-new-art-of-making-books> (дата звернення: 27 травня 2026).
37. Lupton E. Thinking with Type: A Critical Guide for Designers, Writers, Editors, and Students. — New York : Princeton Architectural Press, 2014.
38. Meggs P. History of Graphic Design. — Hoboken : Wiley, 2016.
39. Mitchel D. The Art of the Motorcycle. — New York : Guggenheim Museum Publications, 2001.
40. Motorcycle Classics Magazine. URL: <https://www.motorcycleclassics.com> (дата звернення: 27 травня 2026).
41. Osnovy Publishing. The Stops: Ukraine's Roadside Architecture. URL: <https://osnovypublishing.com/product-page/the-stops-ukraine-s-roadside-architecture> (дата звернення: 27 травня 2026).

42. Print Magazine. URL: <https://www.printmag.com> (дата звернення: 27 травня 2026).
43. Publishing Perspectives. URL: <https://www.publishingperspectives.com> (дата звернення: 27 травня 2026).
44. QinPrinting. How to Design and Print a Professional Art Book. URL: <https://www.qinprinting.com/blog/print-an-art-book/> (дата звернення: 27 травня 2026).
45. RODOVID Press. Books. URL: <https://rodovid.net/en/category/books> (дата звернення: 27 травня 2026).
46. RODOVID Press. Sketchbooks. URL: <https://rodovid.net/en/category/sketchbooks> (дата звернення: 27 травня 2026).
47. Samara T. Making and Breaking the Grid. — Beverly : Rockport Publishers, 2017.
48. Skvot. Artbooks: що це таке і як їх розпізнати. URL: <https://skvot.io/uk/blog/artbooks-and-how-to-recognize-them> (дата звернення: 27 травня 2026).
49. Smashing Magazine. Typography. URL: <https://www.smashingmagazine.com/category/typography> (дата звернення: 27 травня 2026).
50. Tate. Art Book. URL: <https://www.tate.org.uk/art/art-terms/a/art-book> (дата звернення: 27 травня 2026).
51. The Book Designer. URL: <https://www.thebookdesigner.com> (дата звернення: 27 травня 2026).
52. The British Library. URL: <https://www.bl.uk> (дата звернення: 27 травня 2026).
53. The Calvert Journal / New East Archive. Soviet Mosaics: The Book that Unearthed Ukraine's Forgotten Art. URL:

archive.org/articles/show/8468/soviet-mosaics-the-book-that-unearthed-ukraines-forgotten-art (дата звернення: 27 травня 2026).

54. The Publishing Training Centre. URL: <https://www.publishingtrainingcentre.co.uk> (дата звернення: 27 травня 2026).

55. The Vintagent. URL: <https://thevintagent.com> (дата звернення: 27 травня 2026).

56. Walker J. Motorcycle: Evolution, Design, Passion. — London : Thames & Hudson, 2018.

57. Worldwide Art Books. Museum and Gallery Publications. URL: <https://worldwide-artbooks.com/pages/museum-and-gallery-publications> (дата звернення: 27 травня 2026).

58. Zeegen L. The Fundamentals of Illustration. URL: <https://www.bloomsbury.com/uk/the-fundamentals-of-illustration-9781350126765/> (дата звернення: 27 травня 2026).